

VIDÉKI KÖNYVTÁRAINK 1906-BAN.

A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége eddigi szokásához híven 1906. évi működéséről is részletes jelentésben számolt be, hű képet nyújtva a vidéki könyvtárak mai állapota felől.

A társadalmi tényezők által fenntartott tudományos közgyűjtemények közül az 1906. évben 70 intézet tartozott a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének hatáskörébe.

Ez intézetek közül a hódmezővásárhelyi városi néprajzi múzeum, a sárospataki ev. ref. kollégium nagy könyvtára és a zombori városi könyvtár ez évben vétettek föl az állami felügyelet alatt álló tudományos közgyűjtemények sorába.

Ezzel szemben a nagyszombati Kárpát-Egyesület múzeuma előző évben kifejezett óhajására töröltetett az intézetek sorából s e közgyűjtemény viszonya a főfelügyelőséghez akként alakított, hogy az államsegélyből beszerzett tárgyakat illetőleg nemcsak az ellenőrzés, hanem az azok fölött való rendelkezés joga is hangsúlyoztatott az esetre, ha az egyesület múzeuma fenntartásáról lemondana. És így a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó közgyűjtemények száma ez évben hárommal gyarapodott.

E gyűjtemények szükségleteire és a könyvtári és múzeumi ügy fejlesztésével járó egyéb kiadások fedezetéül az 1906. évi állami költségvetésben 244.240 korona hozatott előirányzatba, mely összegből a rendes kiadásoknál az országos főfelügyelőség szükségleteire 31.240 korona, a tudományos közgyűjtemények szükségleteinél 118.000 korona, a rendkívüli kiadásoknál építkezési és beruházási szükségletekre 95.000 korona volt fedezetül szánva.

Ezek a javadalmi tételek a főfelügyelőség szükségleteinek rovatánál 1860 koronával, a gyűjteményekénél 45.000 koronával

multák felül az előző évi költségvetésben megállapított javadalmat, és így ez évre 46.860 koronával növekedett a kiadások fedezete.

Az 1906. évi javadalomban ennek folytán a főfelügyelőség szükségleteinek fedezése egy orsz. felügyelő 5640 koronát kitevő illetményeinek leszámításával, mely nem került folyósításra, 25.600 koronában, a gyűjtemények szükségleteinek fedezete 118.000 koronában és az építkezési és beruházási szükségletek fedezete 95.000 koronában, tehát az összes szükségletek fedezete 238.600 koronában volt megállapítva. Ehhez a javadalomhoz járult az előző évben felhasználatlanul maradt 26.575·42 korona, mely összegből 1149 korona a főfelügyelőség központi szükségleteinek, 25.426·42 korona a tudományos gyűjtemények szükségleteinek fedezetét gyarapította. Ekként 265.145·42 koronát tett ki az az összeg, a mely a múzeumi és könyvtári ügy fejlesztése terén a főfelügyelőségre váró feladatokhoz rendelkezésre állott.

Anyagi eszközei felhasználásánál a főfelügyelőség ez évben is az eddigi gyakorlat által igazolt eljáráshoz ragaszkodott. Pénzbeli segélyekkel és adományokkal járult a hatáskörébe tartozó tudományos gyűjtemények gyarapításához, gondoskodott fenntartási szükségleteik fedezéséről és segédkezet nyújtott nekik ama törekvésükben, hogy alkalmas helyiségben, szakszerűleg felállítva, avatott gondozás alatt tölthessék be rendeltetésüket. E mellett pedig foglalkozott a múzeumi és könyvtári ügy rendszeres fejlesztésével, általános intézkedésekkel és elvi kérdések megoldásának előkészítésével igyekezve egységes alapot teremteni a hazai közművelődés e fontos czélokra hivatott tényezőinek fentartása számára.

Első feladatánál, a közgyűjtemények anyagi támogatásánál, ezúttal is az a cél lebegett a főfelügyelőség szeme előtt, hogy a rendes évi segélyek folyósításán kívül nagyobb alkotással is járuljon a múzeumi ügy fejlesztéséhez. A 25.000 koronás nagy segélyt e célból a temesvári városi közkönyvtár számára eszközölte ki, hogy módot nyújtson ez újonnan létesülő közgyűjteménynek rendeltetéséhez méltó berendezésére.

Rendes évi segélyek címén 28.000 kor., rendkívüliek címén pedig 22.000 kor., összesen tehát 50.000 kor. folyósított a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó könyvtáraknak.

A könyvtárak gyarapítására szánt díszmunkák és szakkönyvek közül a Breviarium Grimani hasonmás-kiadásának két

példányban való beszerzése 852 korona 88 fillérrel, a gróf Zichy Jenő Ázsiái utazása cz. munka 10 példánya vételára 3-ik részletének törlesztése 232 korona 40 fillérrel és az 1896-iki ezredéves orsz. kiállítás történelmi emlékeit tárgyaló díszmunka 30 példánya 3000 koronát kitevő vételárának ötödik és utolsó részlete fejében 600 korona terhelte a főfelügyelőség javadalmát.

Ezenkívül gyarapítási, butorzási, berendezési és egyéb célokra a főfelügyelőség közvetlen rendelkezésére álló javadalmából:

a pécsi városi múzeum számára a *Mátyás* Flórián hagyatékából megvásárolt könyvtár 2500 koronát kitevő vételárának második és utolsó részlete fejében 1000 koronát,

a Magyar Nemz. Múzeum Széchényi orsz. könyvtárának a *Hajnik*-féle könyvtár duplumainak 3000 korona vételára fejében első részletül 1500 koronát,

a tolnavármegyei szegszárdi múzeum könyvtárának Schlick-féle vasállványokkal történt s 2001·20 koronát kitevő fölszerelési költségeire első részletül 1000·60 koronát s 100 db Thonet-féle székekért 480 koronát utalványozott.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ajándékából a Szepes vármegye művészeti emlékei című mű II. része 60 példányban, *Mikes* Kelemen törökországi levelei 25 nagy és 75 kis példányban, ezenkívül nyolcz különböző mű nyolcz kötetben került szétosztásra. A főfelügyelőség által beszerzett anyagból a sárosvármegyei bártfai múzeum katalógusa 100 példányban, a M. Nemzeti Múzeum ajándékából a múzeum 1905. évi jelentése 100 példányban és a Magyar Könyvszemle 1905. IV.—1906. I—III. füzetei 50 példányban, a főfelügyelőség kiadásában megjelent s dr. *Bátky* Zsigmond által írt néprajzi útmutató 150 példányban a vidéki intézeteknél és magányosoknál, a Grimani-Breviarium V. és VI. kötete pedig, miként az előző kötetek a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában nyert letétként elhelyezést.

A könyvtárak szaporulatához jelentékeny anyaggal járulnak még a nyomdatermékek sajtóügyi köteleles példányai, melyek tudvalevőleg a köteleles példányokról szóló törvény életbeléptetése óta az Erdélyi Múzeum Egylet könyvtárán kívül a budai könyvtár, a debreczeni ev. ref. főiskola könyvtára, a győri városi könyvtár, a kassai múzeum, a nagyváradi kir. jogakadémiai könyvtár, a pécsi

városi múzeum, a pozsonyi városi közkönyvtár, a selmeczbányai városi múzeum, a szegedi Somogyi-könyvtár, a szombathelyi múzeum és a temesvári városi könyvtárnak anyagát gyarapítják. E köteles példányok ügyében ez évben az a változás történt, hogy a fiumei és selmeczbányai köteles sajtótermékek kiválasztása a vallás- és közokt. miniszter úr 101.615/1906. sz. elhatározásával megszüntetettvén, a 10.836/1900. sz. miniszteri rendelet oda változtatott, hogy a selmeczbányai és fiumei köteles sajtótermékek az Erdélyi Múzeum Egyesület könyvtárát megillető anyagban hagyassanak s az 1898—99. évekről beszolgáltatott fiumei köteles példányok nevezett egyesület könyvtárába visszaszármaztassanak, a nagyváradi kjr. jogakadémiai könyvtárt megillető köteles példányok pedig újabban, a Biharmegyei történelmi és régészeti társulat múzeumában nyernek elhelyezést.

Tekintettel arra, hogy emez intézkedés következeképpen a selmeczbányai városi könyvtár a köteles sajtópéldányokban való gyarapodástól elesik, a főfelügyelőség kérés útján birta rá a *Joerges A.* özvegye és fia selmeczbányai könyvkiadó és nyomdaczéget arra, hogy kiadványaiban és nyomtatványaiban a könyvtárt továbbra is részesítse. Az 1906. évi gyarapodásról a gyűjtemények állapotról szóló részben emlékezünk meg.

A gyűjtemények gyarapítására tett intézkedések kapcsán kell felsorolnunk ama munkálatokat, a melyek célja az egyes országrészek területének múzeumi értékű anyagának összeírása és a múzeumok számára való összegyűjtése.

Igy a főfelügyelőség gyűjteményei gyarapításának előkészítésére szolgálnak azok a rendezési munkálatok a melyek a főfelügyelőség által beszerzett múzeumi és könyvtári anyag és a Magyar Nemzeti Múzeum szétosztásra szánt feles anyagának rendezése körül folynak. A Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi országos könyvtárának egyik tisztviselője, *Kováts* László segédőr, harmadik éve foglalkozik többes példányainak kiválasztásával: ez év folyamán a *Hajnik* Imre hagyatékából származó könyvtárból kiválasztott anyag katalogizálásával volt elfoglalva a mellett, hogy az *Almássy*-féle könyvtár duplumanyagának kiválasztását is munkába vette. A *Hajnik*-féle könyvanyagot 3000 K-ért vásárolta meg a főfelügyelőség a célból, hogy ezzel vidéki könyvtárainkat gyarapítsa.

Ugyancsak a gyarapítással áll összefüggésben a főfelügyelőség azon törekvése, hogy a vidéki gyűjtemények állománya szakszerűen katalogizáltatván, a mutatkozó többes példányok czélszerű kicserélése eszközöltethessék. Az 1906. évben a könyvtári kettős példányok lajstromának beszolgáltatására hívták föl az egyes intézeteket. A felhívásnak eleddig harminczan tettek eleget, legnagyobb részt nyomtatott jegyzékek beszolgáltatásával. A legnagyobb vidéki könyvtárak azonban ez idő szerint rendezés alatt állván, a kettős példányok kicserélésének kérdése csak akkor lesz keresztülvihető, ha a főfelügyelőség e tekintetben teljesen tájékozva lesz. A könyvtárak alapfölszerelését óhajtva minél tökéletesebben kiegészíteni, a főfelügyelőség megragadta az alkalmat, mely erre a budapesti természettudományi társulat tudományos becsű kiadványainak jutányos megszerezhetésével kínálkozott. Körlevélileg szerezte be az adatokat ama művekre nézve, melyek megszerzése az egyes könyvtárakban kívántatik. A beérkezett jelentések alapján megszerkesztett fölterjesztésben azután arra kérte a főfelügyelőség a nm. vall. és közokt. miniszteriumot, hogy a szükségelt könyvmennyiség megszerezhetésére az 1908. évi költségvetésbe egy átmeneti tétel állíttassék be. E javaslat elfogadása esetén vidéki könyvtáraink egyszerre kétségtelenül tekintélyes mennyiségű és nagy értékű gyarapításban fognak részesülni.

A könyvtári szak tetemesen megszorodott teendőinek ellátására a főfelügyelőség dr. *Fejérvataky* László egyetemi ny. r. tanár, orsz. felügyelő mellett dr. *Ferencki* Zoltán, egyetemi m. tanárt, az egyetemi könyvtár igazgatóját kérte föl, a kinek közreműködése elsősorban a református és evangélikus felekezeti könyvtáraknál vétetett igénybe.

A jelentés további folyama az állami felügyelet alatt álló tudományos közgyűjtemények állapotáról, az év folyamán az állam és társadalom részéről fejlesztésük érdekében tett intézkedésekről és azok eredményeiről ad számot. Ebből a részből egész terjedelmükben közöljük azokat az adatokat, melyek a könyvtárak ügyeire vonatkoznak, vagy azokkal összefüggésben állanak.

Alsókubiban az árvavármegyei Csaplovics-könyvtár építkezésének ügye volt a folyó évnek is a legfontosabb és legsürgősebben megoldandó kérdése. Az előző évek előkészítő munkálatai lehetővé tették az építést eszközlő vállalkozóval oly értelmű szer-

ződés megkötését, mely szerint az épület az 1906. év szeptember hó 1-én teljesen készen átadandó lesz. Az épület kérdése ekként megoldatván, egyidejűleg a berendezés költségei felől való gondoskodás szüksége is felmerült. A vármegye kérelmére s a főfelügyelőség közbenjárására ez érdemben akként történt gondoskodás, hogy a könyvtárnak 30.632 koronában megállapított államsegélye 40.000 koronára emeltetett föl. Ez összeg utolsó 5000 koronás részlete az 1910. évi költségvetés kereteiben lesz utalványozandó. Az épület közbejött akadályok miatt a szerződésileg megállapított időpontnál csak valamivel később volt ugyan átvehető, még az ősz folyamán megtörtént azonban minden intézkedés arra nézve, hogy a helyiségek beosztása és berendezése megtörténjék. A könyvtári anyag átköltöztetése és végleges elhelyezése azonban, tekintettel a nedves téli és tavaszi időszak kedvezőtlen voltára, a jövő 1907. év nyarára halasztatott.

Az államsegély ez évben is a könyvtár rendezésére használtatott föl. Ez évben összesen 8241 könyvczédula készült, úgy hogy ez idő szerint mintegy 5—6000 kötetre tehető az a könyvanyag, mely még czedulázásra vár.

A könyvtárt a lefolyt évben *Fejérpataky* László orsz. felügyelő két izben látogatta meg s a könyvtár ügyeivel kapcsolatosan Árvaváralján is megfordult, hol beható tárgyalásokat folytatott a könyvtári választmány ott lakó elnökével.

A könyvtár állománya ajándék útján 107, vétel útján 1, összesen 108 darabbal gyarapodott. Törzssanyagából, mely hozzávetőlegesen körülbelül 45.000 kötetre tehető, 60 térítvényre 77 darab kölcsönöztetett ki.

Aradon a Kölesey-Egyesület nagy könyvtára — beleértve a külön fölállított Pálffy-féle könyvtárat, az ujságokat és a 48—49-es irodalmat — teljesen leltározva van. A leltár 1—3145 számot foglal magában.

Elkészült a nagy kölcsönzési forgalmat fölmutató szépirodalmi könyvtár leltára is 1—1890 leltári számmal.

A növendéknapló 1905 elejétől rendben vezetetik.

Az 1906. évre kiutalványozott államsegélyből az egyesület 1000 koronát az Atzél-könyvtár vételárának törlesztésére, 800 koronát a múzeum és könyvtár rendezési költsége czimén személyi díjazásra fordított.

Aranjosmaróton, Bars vármegye múzeumának életében fölötté örvendetes jelenségnek kell látnunk ama törekvést, mely egy a közönség érdekei szempontjából megfelelő könyvtárnak létesítésére irányul. A lefolyt évben a vármegye, a *Dillesz* Sándor-fele könyvtár megszerzésére öt évi 200 korona részletekben fizetendő 1000 koronát szavazott meg.

E könyvtár állománya igen vegyes és különböző értékű mintegy 3000 kötetet foglal magában, melynek szakszerű katalogizálása a gyűjtemények egyéb anyagának leltározásával együtt a sürgős feladatok közé tartozik.

A gyűjtemények közül a könyvtár ajándék útján 190, vétel útján 1, összesen 191 darabbal gyarapodott.

A könyvtár állománya ez idő szerint 3454 darab.

Balassagyarmaton Nógrád vármegye múzeuma a lefolyt évben mérsékelt igyekezettel törekedett ama czélok megvalósítására, melyek a kulturális egyesületek feladatát képezik. Az 1906. évre utalványozott 500 korona könyvtári államsegély csak a főfelügyelőség sürgető fölhívására vétetett föl az adóhivataltól s teljességgel figyelmen kívül hagyattak mindama teendők, melyekkel az állami felügyelet alatt álló és támogatásban részesülő intézetek a főfelügyelőséggel szemben tartoznak. Ebből következőleg nem áll módunkban, hogy a nógrádvármegyei múzeum ez évi állapotáról és tevékenységéről megnyugtató, részletes adatokat közölhessünk.

Sáros vármegye *bártfai* múzeuma, mely hála *Mihalik* József rendkívüli buzgalmának, rövid nyolcz hónap leforgása alatt létesült, régészeti tárgyak mellett 380 db. oklevelet és 834 db. könyvet és műlapot is tartalmaz.

A múzeum könyvtárát és levéltárát dr. *Vas* Antal gimnáziumi igazgató rendezte, elkészítvén annak czédulakatalógusát is.

Beszterczebányán a könyvtári ügy fejlesztésére és virágzására a főfelügyelőség véleménye szerint igen nagy hatással lesz, ha valamikor sikerülni fog a szorosabb értelemben vett városi könyvtárát, mely még mindig a városházán a főjegyző gondozása alatt van, egyesíteni a múzeum-egylet szakkönyvtárával, mely szintén városi tulajdon s a kettő egy helyiségben, egy vezető egységes gondozására bízatik.

A szorosabb értelemben vett múzeumi gyűjtemények közül a lefolyt esztendőben a szak-könyvtár ajándék útján 51, az állam-

segélyből vétel útján 20, egyéb vétel és csere útján 4, összesen 75 darabbal gyarapodott.

Vételre fordítottatott a könyvtárnál az 500 korona, államsegélyből 400-43 korona.

A könyvtár törzsanyagának állománya az év végén 885 db. volt.

A könyvtárból heti két nyitási napon 198 térítvényre 720 db. kölcsönöztetett ki.

Békéscsabán a helyi múzeum-egyesület vezetősége addig is, míg az épület kérdése gyökeres megoldást nem nyer, a Rudolf-gimnáziumban levő helyiségei túlszűfoltóságán a békéscsabai takarékpénztár épületében kibérelt helyiség útján iparkodott segíteni, a melyben a néprajzi gyűjtemény nyert ideiglenes elhelyezést.

Az egyesület gyűjteményei közül a könyvtár ajándék útján 20, az államsegélyből vétel útján 38, egyéb vétel és csere útján 11, összesen 69 darabbal gyarapodott.

Az egyesületnek az 1906. évre 300 korona könyvtári államsegély állt rendelkezésre.

A könyvtár törzsellománya az év végén 1635 db. volt.

Budapesten a Budapesti Könyvtár-Egyesület által fenntartott központi könyvtár, mint eddig, a jelen év folyamán is teljesen rendezett viszonyok között szolgálta a maga elé tűzött kulturális feladatokat.

Az egyesület belső életében szomorú esemény volt dr. *Buday* József egyetemi m. tanár, elnöknek váratlanul történt elhalálása. Az egyesület 1906. évi május hó 15-én tartott XVI. rendes közgyűlésén *Hochholtzer* Károly alelnök elnökké, helyébe pedig dr. *Szerelemhegyi* Tivadar alelnökké választatott meg.

A központi könyvtár a lefolyt esztendőben ajándék útján 619, az államsegélyből vétel útján 106, összesen 725 darabbal gyarapodott. A könyvtár törzsanyagának állománya az év végén 19.566 darab volt. A könyvtár olvasótermében 298 nyitási napon 5320 látogató 8892 kötetet használt, 95 térítvényre pedig 182 darab kölcsönöztetett ki.

A könyvtár fejlesztésére 1000 korona államsegélyben részesült az egyesület, mely összeg kizárólag új könyvek beszerzésére fordítottatott. A bútorozási és felszerelési költségekre megállapított

5000 korona államsegélynek ez évben utolsó 1000 korona részlete volt esedékes. Emellett a könyvtár fönntartási szükségleteinek részbeni fedezésére még 300 korona államsegélyben részesült az egyesület.

A *dunamelléki ev. ref. egyház Ráday-könyvtára* a lefolyt évben rendezés alatt állván, gyarapítására mi sem történt s a közönségnek sem volt rendelkezésére bocsátható. Az 1905-ről áthozott 8244 kor. 90 fillér rendelkezési czélokra szolgáló államsegélyből fölhasználtatott 2990 korona 82 fillér, maradvány 1906 végén 5254 korona 08 fillér.

Debreczenben az ev. ref. főiskola könyvtárának vezetősége sem 1906. évi működéséről szóló jelentését, sem 1200 korona államsegélye elszámolását nem terjesztette be kellő időben a főfelügyelőséghez. A beküldött statisztikai iverk hézagos adatai szerint a könyvtár ajándék útján 1097, vétel és csere útján 320, összesen 1417 darabbal gyarapodott. A könyvtár törzsanyagának állománya az év végén 74.357 darab. 230 nyitási napon az olvasóteremben 5678 látogató 8384 darabot használt, a kölcsönzési forgalom pedig 3549 térítvény mellett 4611 kötet volt. A főfelügyelőség a könyvtár rendezési munkálatainak miként leendő foganatosítására vonatkozólag kiküldötte, dr. *Ferenczi Zoltán* útján, majd írásosan is tájékoztatta a könyvtár igazgatóságát.

Deésen a Szolnokdobokavármegyei Történelmi és Irodalmi Társulat múzeumának újból való szervezése tárgyában a magas miniszteriumnál tett lépések mindezekig nem vezettek eredményre.

Azonban kétségtelenül örvendetes és biztató az a jelenség, hogy az egyesületi könyvtár kezelését a főgimnázium igazgatója a főfelügyelőség intenczióinak megfelelően végezi s készséggel vállalkozik arra, hogy Deés kulturális érdekeit a muzeális eszközök felhasználásával előmozdítsa.

A főfelügyelőség abbéli szándékát, hogy a könyvtárt rendszeresen segítse, az 1907. évtől kezdve kívánja megvalósítani s nincs kétségünk a felett, hogy ez esetben a helyi tényezők érdeklődése is fokozottabb mértékben fog a jobb sorsra érdemes társulat gyűjteményei iránt megnyilatkozni.

A gyűjtemények törzsállománya az 1906. évben a felügyelőség tudomása szerint miben sem változott.

Déván a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat gyűjteményei közül a könyvtár ajándék útján 503, vétel és csere útján 120, összesen 623 darabbal gyarapodott.

A könyvtár törzsanyagának állománya az év végén 5070 darab volt.

A könyvtárnál meghatározott nyitási napok nincsenek s az anyag rendezetlensége miatt kölcsönzések sem eszközöltek.

Eperjesen az ág. h. ev. kollégium könyvtára a lefolyt évben mérsékelt haladást tett a nagymennyiségű anyag rendezésében. Számadásai igen sok kívánnivalót hagynak maguk után s ez az oka annak, hogy ez intézettel szemben még az 1905. évi államsegély elszámolási ügye is függőben van. A könyvtár gyarapodása 163 kötet, 14 füzet, 142 értesítő és egy nagyobb adomány, *Schulek* Gusztáv volt jogakadémiai tanár könyvtára. A *Szirmay*-könyvtár gyarapodása hét mű, hét kötet és két füzetben. A könyvtár állománya 14.691 kötet és füzet. Az iskolai nagykönyvtárról körülbelül 17.000 darab czédula van készen.

Felkán a helyi múzeum-egyesület tulajdonát képező Tátura-múzeum a lefolyt esztendőben is teljesen rendezett viszonyok között és elismerésre méltó ügybuzgalommal szolgálta a hazai kultúra érdekeit.

A múzeum gyűjteményei közül a könyvtár a lefolyt évben ajándék útján 122, az államsegélyből vétel útján 7, egyéb vétel és csere útján 7, összesen 136 darabbal gyarapodott.

A könyvtár törzsállománya az 1906. év végén 3472 db volt. A könyvtárból 14 személy térítvényre 74 darab könyvet kölcsönzött ki.

Győrött a városi közkönyvtárban régebbi idő óta folyó rendezési munkálatok a lefolyt esztendőben befejezést nyertek. A városi könyvtár helyiségében az a változás történt, hogy a győri népkönyvtár-egyesület által létesített és a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsa által 2000 koronás könyvtárral gazdagított népkönyvtár, mely addig a városi könyvtár befogadására szánt helyiségből egy jókora termet foglalt el, a lefolyt év elején a városháza földszintjére, egy külön bejáratral és külön kijárával ellátott tágas terembe vitetett át, mi által az épület emeletjén a városi levéltár szomszédságában levő városi könyvtárban egy tágas helyiség szabadult fel.

Arra egyelőre — a város anyagi viszonyainál fogva — nincs kilátás, hogy a városi könyvtár az egy ízben már kombinációba vett alapítványi házba kerülhessen. Jelenleg arról van szó, hogy a város középpontjában, a Széchenyi-téren levő régi városháza, hol ezidőszertint iskolák vannak elhelyezve, ez iskolák kitelepítése, illetőleg részükre az állam által új épületek építése után, szolgáljon a városi könyvtár végleges otthonául. Ez azonban igen messze időkre szóló terv lévén, a jelen elhelyezés mellett kellett gondoskodni affelől, hogy a könyvtár a nyilvánosságának mielőbb átadassék. A felügyelőség erre vonatkozó felhívásának a városi tanács készséggel engedve, intézkedett az iránt, hogy a nyilvánossá tétellel kapcsolatos intézkedések (átalakítás, világitási berendezés stb.) sürgősen megtéssenek.

Az 1906. évben a könyvtár ajándék útján 1050, az államsegélyből vétel útján 44, egyéb vétel és csere útján 90, összesen 1184 darabbal gyarapodott. Vételre fordított az 500 korona államsegély teljes összege. A könyvtár törzsállománya az 1906. év végén körülbelül 25.000 darab; használták a városi tisztviselők, kiknek 111 térítvényre 243 darab kölcsönöztetett ki. A könyvtár gondozása a városi levéltárosra van bízva, ki a város szervezeti szabályrendelete értelmében külön díjazás nélkül a könyvtári teendők elvégzésére is köteles.

Gyulán a Békés megyei Közművelődési Egyesület Múzeuma, melyről 1905. évi jelentésünkben bővebben megemlékeztünk, könyvtára elhelyezésének kérdése kapcsán adott alkalmat a főfelügyelőségnek arra, hogy a múzeum felélesztésére irányuló óhajításait a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnál is kellően hangsúlyozza.

A könyvtár ajándék útján 2, vétel és csere útján 18, összesen 20 darabbal gyarapodott. A könyvtár törzsanyagának állománya az év végén 4156. Megjegyzendő, hogy az *Oláh* György-féle könyvtár nincs a számításban. A könyvtárból 5 darab kölcsönöztetett ki.

Gyulafehérvárott az Alsófehérvármegyei Történeti, Régészeti és Természettudományi Egyesület múzeumának a régészeti gyűjtemény örvendetes gyarapodása folytán mind szükségesebbé vált kibővítése a lefolyt évben már munkába vétetett és be is fejeztetett. Az építkezés által igen sok, becses anyag czélszerű

elhelyezése vált lehetővé, mivel azonban még felette nagymennyiségű régiségtárgy zsúfolva, vagy ládába csomagolva van, a múzeumépület déli szárnyának kiépítéséről is mielőbb szükséges gondoskodni.

A múzeum gyűjteményei közül a könyvtár ajándék útján 172, állami letét útján 12, vétel útján 4, összesen 186 darabbal gyarapodott.

A könyvtár törzsanyagának állománya az 1906. év végén 3095 darab. A könyvtárból kilencz téritvényre 14 darab könyv lett kikölcsönözve.

Hódmező-Vásárhelyen az ev. ref. főgimnázium könyvtárának rendezettségi állapota a lefolyt évben javult. A könyvtári anyag czedulázása folyik, a használat — kivált kikölcsönzés útján — kielégítő; a könyvtárat a társadalom minden rétege igénybe veszi s így az — habár szűkebb mértékben — valósággal közkönyvtár szerepét tölti be. A helybeli használat azonban, a hat olvasóra berendezett szobában csekélynek mondható, miért is ennek emelkedése óhajtandó.

Ajándék útján 22, az államsegélyből vétel útján 74, egyéb vétel és csere útján 155, összesen 251 darabbal gyarapodott a könyvtár, melynél az államsegélyből 515·10 korona, egyéb forrásokból 790·11 korona fordítottatott vételre. A törzsanyag állománya az 1906. év végén 18.350 darab volt. A könyvtárnak államsegély czimén rendelkezésére állott 56·44 korona 1905. évi maradvány s az 1906. évre kiutalványozott 800, összesen 856·44 korona, melyből felhasználatlanul 91·34 korona az 1907. évre vitetett át.

A könyvtárból 201 nyitási napon 107 látogató 196 darabot használt az olvasóteremben, 87 téritvényre pedig 390 darab lett kikölcsönözve. A használt anyag összesen 586 darab.

A *Kassai* Múzeum az 1906. év folyamán *Mihalik* József kir. tanácsos, miniszteri biztos vezetése mellett, működésének negyedik évébe lépett.

A könyvtárt 253 nyitási napon összesen 3324 egyén látogatta, a mi az előző évhez képest apadást tüntet elő. A használt művek száma, a kikölcsönzött művekkel együtt, 4305 darabra rüg. Ezek sorában a mult évben is a szépirodalmi (2837), a történelmi (407), a műtörténeti (239) és az encyclopédikus művek (146) képviselik a legnagyobb mértékben használt szakokat.

Az állandó látogató-jegyet igénybe vett olvasók statisztikája, foglalkozások szerint, a következő volt az elmúlt év folyamán: jogász és egyetemi hallgató (100), okleveles gazdatiszt, gazdasz (50), közép- és szakiskolai tanuló (370), közigazgatási tanfolyam-hallgató (24), ügyvéd, ügyvédjelölt s gyakornok (9), tanár, tanító, tanár- s tanítójelölt (41), hivatalnok (53), író, hírlapíró (4), orvos és fogtechnikus (6), gyógyszerész (7), mérnök, műegyetemi hallgató (12), építész (7), festőművész (1), lelkész (6), katona, csendőr (6), kereskedő és alkalmazott (20), vegyész (1), gépész (6), magánzó (5), földbirtokos (1), iparos (6), nő (15).

A könyvtár ajándék útján 1502 művel 2037 darabban 3366.60 korona, vétel útján pedig 124 művel 210 darabban 2147.60 korona értékben gyarapodott. A rendelkezésre állt könyvtári segély ez évben 2000 koronát tett ki.

Tekintve, hogy a múzeum örvendetes fejlődésével az évről-évre nagyobbodó költségeket Kassa városa minden áldozatkészsége daczára is alig bírja fedezni, Kassa város közönsége az elmúlt év folyamán egyhangú határozatával abban állapodott meg, hogy múzeumának teljes állami kezelésbe vétele céljából felír a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez; ez megtörténvén, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium Kassa város ajánlatát elvben s a további tárgyalás alapjául elfogadta, a főfelügyelőséget pedig megbizta a további hivatalos intézkedések megtételével.

Kecskeméten a városi múzeum gyűjteményei között a könyvtár is alkalmas helyet nyert az 1906. év folyamán arra, hogy a közönség szolgálatára állhasson.

A múzeumi tárgyaknak célszerűbb elhelyezése kapcsán a város törvényhatósági bizottsági közgyűlése a Schlick-féle gépgyárnál 6200 koronáért egy, a gyár szabadalma szerint készített, 17.000 kötet befogadására tervezett vas könyvtár-állvány szerkezetet rendelt meg, mely a könyvtár céljaira legközelebb igénybe is vehető. A szak- és betűrendes czédulakatalógus már régebb idő óta készen lévén, remélhető, hogy a könyveknek szakok szerinti felállítása, számozása és jelzése, meg az alapleltár a közeljövőben elkészül.

Hátra van még azonban az olvasóhelyiség kellő bebútorozása s a fűzött állapotban levő könyvek bekötetése. Eme szükségletek költségeinek fedezéséről is elismerésre méltóan gondoskodott a város, minek folyományakép a főfelügyelőség sem zár-

kózik el az elől, hogy a kecskeméti múzeum érdekeit méltányos módon karolja fel.

A könyvtár ajándék útján 283, az államsegélyből vétel útján 100, egyéb vétel és csere útján 188, összesen 571 darabbal gyarapodott. Vételre fordítottatott a könyvtárnál 500 korona államsegély.

A könyvtár törzsanyagának állománya az 1906. év végén 8612 darab volt.

Kiskúnhalason az ev. ref. főgimnázium könyvtára gondozójának, *Thury József* tanárnak márcziusban bekövetkezett halála óta szeptemberig zárva volt. Ekkor *Nagy József* tanár választott könyvtárossá, kinek a megkezdett rendezési munkálatok mielőbbi befejezése képezi legsürgősebb feladatát. A duplumok jegyzéke már is sajtó alá bocsátatott. A közönségnek a könyvtár iránt eddig igen mérsékelt érdeklődése fokozódni kezd.

A könyvtár állománya ajándék útján 136, az államsegélyből vétel útján 110, egyéb vétel és csere útján 104, összesen 350 darabbal gyarapodott.

Rendelkezésre állott 600 korona államsegély; ebből vételre 582:18 korona, könyvkötésre pedig 17:82 korona fordítottatott. Egyéb forrásokból 210:50 korona értékű könyvet vásároltak.

A könyvanyag törzsállománya 35.427 darab. A könyvtárban 92 látogató 127 darabot használt, kikölcsönöztetett 237 térítvényre 510 darab.

Komáromban a vármegyei könyvtár a lefolyt esztendőben igen fellendült, mit részben ama körülmény idézett elő, hogy a könyvtár új otthonának felépítésére 25.000 korona államsegélyben részesedett. A könyvtáráépület elkészültével meg fognak szünni mindama nehézségek, melyek e gyűjtemény teljes érvényesülését ezidőszerint még akadályozzák. A fenntartó hatóság mindent megtesz a könyvtár fejlesztése érdekében s megtette a lépéseket arra, hogy a város területén működő összes könyvtárak egyesüljenek a vármegye könyvtárában. A Múzeum-Egyesület választmányára el is határozta, hogy gazdag és becses könyvtárát letétül elhelyezi; megkeresést intézett a vármegyei közgyűlés a komáromi ref. egyházhoz az id. *Péczei József* alapította könyvtárának átengedése iránt is, mely évtizedek óta elzártan áll. Legújabbán pedig Komárom sz. kir. város közönsége, felismerve a kulturális tényezők egyesülésében rejlő nagy erkölcsi hasznot, elhatározta,

hogy a városi népkönyvtárat beolvastja a vármegyei könyvtárba. A múzeum könyvtárának átadása folyamatban van, a népkönyvtár átvételére vonatkozó tárgyalások pedig remélhetőleg rövid időn belül sikerre vezetnek.

A lefolyt évben 1200 mű érkezett a könyvtárba 1681 darabban. Ez a szám felülmúlja az eddigi években elért gyarapodást. Vétel útján szereztetett az államsegélyből 287 darab 660 koronáért, saját forrásokból vétetett 139 darab 315 koronáért, ajándékozott 1255 darab. Folyóirat 12 jár a könyvtár részére: 6 történelmi, 2 egyéb tudományos, 2 művészeti és 2 statisztikai.

A könyvtár törzsállománya az év végén 10.000 kötetten jóval felül van. A könyvtár 1906-ban 700 korona gyarapítási államsegélyt kapott.

A forgalom felette örvendetes, sőt oly mértékben emelkedett, hogy a könyvtár öre egyedül már nem képes eleget tenni a könyvtárt látogató olvasóközönségnek. Hetenként két napon át történik a könyvkiadás, mely két félnapot s a visszarakás és statisztikakészítés ugyanannyit vesz igénybe. 101 nyitási napon 4840 művet 5562 kötetben kölcsönöztek ki 425 egyénnek, az olvasók száma azonban valójában jóval több, mert a kölcsönvett könyvet többnyire a családtagok is olvassák.

A vármegyei könyvtár első kiadványa a lefolyt évben jelent meg; címe: A vármegyei könyvtár címjegyzéke, az 1876—1906-ig szerzett művek jegyzéke; szerkesztette *Alapi Gyula* Komárom megye levéltárnoka, a könyvtár öre.

Ez első kísérlet valóban hézagot pótló, mert a címjegyzék már mintegy 300 példányban forog közkezen és széles körökben terjeszti a vármegyei könyvtár iránt való érdeklődést.

*Losonc*on a városi közkönyvtár teljesen a főfelügyelőség óhajainak megfelelően tölti be hivatását. A lefolyt évben ajándék útján 40, állami letét útján 14, egyéb letét útján 20, az államsegélyből vétel útján 37, egyéb vétel és csere útján 179, összesen 290 darabbal gyarapodott. Vételre fordított az államsegély teljes összege: 400 korona, a város saját forrásaiból 980 korona, összesen 1380 korona. A könyvtár törzsállománya 22.895 darab. A könyvtárt 298 nyitási napon használták, kikölcsönöztetett 93 térítvényre 5316 darab. Látogatási díjakból befolyt 239·50 korona, katalógusok eladásából 22·80 korona, összesen 262·30 korona.

Löcsén az ág. h. ev. egyház könyvtárának mult évi jelentésünkben jelzett végleges rendezése *Géressy* Kálmán kir. tanterületi főigazgató vezetésével befejeztetett. Mintegy 3000 kötetmenő értékes anyag lett ez úton a templom karzatán elhelyezett tömegtől kiválogatva s a tanácskozóterem állványain elhelyezve. E kétségtelenül nagy munkán felül elkészült az anyag czédulakatalógusa és szakok szerinti leltára is, a következő csoportosítással: Theologia 352 mű, Hungarica et Scepusia 243 mű, magyar és egyetemes történet és jog 692 mű, szépirodalom és nyelvtudomány 488 mű, természettudomány 194 mű, filozófia, társad. tud. 228 mű, vegyes 130 mű. A könyvtári munkálkodás egy évi eredménye teljesen kielégítő s ha a munka és a kiválogatás ily buzgósággal folyik tovább a könyvtárnak a legbecsesebb része rövid idő alatt egészen rendezve lesz. Az a körülmény, hogy a könyvtár látogatottsága egyelőre mérsékelt, nem okoz aggodalmat. A rendezés és hozzáférhetővé tétel után *Löcsén* az volna a teendő, hogy — legczélszerűbben az ág. h. ev. egyház könyvtárának fejlesztése útján — egy modern könyvtár létesítéséről történjék gondoskodás. A lefolyt évben a könyvtár 20 darabbal gyarapodott. Törzsanyaga 16.895 darab. Az 500 korona államsegély állványok beszerzésére fordított. Használat: 4 térítvényen 12 darab.

Magyaróvárt a Mosonmegyei Történelmi és Régészeti Egylet könyvtára vétel útján 2, adomány útján 861 darabbal gyarapodott. Eme gyarapodás nagyrészt a *Sztér*-féle hagyományból ered, mely teljesen csak ez évben jutott az egyesület birtokába.

A múzeum építésének ügye annyiban haladt, hogy a megállapított 10.000 kor. államsegély első részlete, 2000 kor. már folyósított s hogy a főfelügyelőség a hozzá felterjesztett tervet néhány apróbb változtatással elfogadván, az építkezés megkezdhetővé vált.

A könyvtár törzsállománya az 1906. év végén 2453 darab.

Máramaroszigeten az ev. ref. főgimnázium könyvtára felett a lefolyt év nem tünt el eredménytelenül. A könyvtár nyomtatott anyagának rendezése befejeztetvén, a levéltárra került a sor. Ezen kívül a könyvtári duplumok összeírása is elkészült annyira, hogy csak a revízió van hátra, mi előreláthatólag rövid időn belül szintén meg fog történni.

A könyvtár ajándék útján 278, állami letét útján 11, vétel útján az államsegélyből 90, egyéb vétel és csere útján 3, összesen 382 darabbal gyarapodott. Rendelkezésre állott 1905-ről 1411:37, 1906-ban utalványoztatott 800, összesen 2211:37 korona államsegély, melyből 1405:08 korona felhasználatlanul 1907-re vitétt át.

A könyvtár törzsállománya 30:969 darab. Hetenként hat nyitási napon az olvasóteremben használt 265 látogató 290 darabot, kikölcsönöztetett 102 téritvényre 300 darab. A használt anyag összesen 590 darab.

Miskolczon az ág. h. ev. egyház könyvtárának érdekei szorosan kapcsolatosak a tervbe vett kulturpalota felépítésének ügyével, melynek állása egyelőre nem mondható kedvezőnek. Ezzel szemben újabban felmerült a város részéről az a helyes és kivitelre érdemes eszme, hogy az egész volt főgimnáziumi épületet múzeumi czélokra adja át, miáltal a kulturpalota felépítése feleslegessé válik.

A könyvtár gyarapodása 20 darab, törzsállománya 10.657 db. Használt 652 látogató az olvasóteremben 765 darabot, kikölcsönöztetett 12 téritvényre 851 darab.

A *borsod-miskolczi múzeumot* fenntartó Borsod-Miskolczi Közművelődési és Múzeum-Egyesület által beszolgáltatott statisztikai kimutatásokból kiténik, hogy könyvtára ajándék útján 806, állami letét útján 5, az államsegélyből vétel útján 12, egyéb vétel és csere útján 84, összesen 907 darabbal gyarapodott.

A gyűjtemények közül a könyvtár törzsállománya 4469 db.

Nagybányán az ügybuzgalommal gondozott városi múzeum annak daczára, hogy a kiállott tűzveszedelem óta a nyilvánosság számára csak igen kis határok közt volt hozzáférhető, ez évben is tekintélyesen gyarapodott.

E gyarapodásból a könyvtárra 582 darab esik.

Ezen szaporulat betudásával a múzeumi könyvtár törzsanyagának állománya az 1906. év végén 5243 darab volt.

Az egyesületnek alapítványokban 1330 korona, építkezési alapban 269:38 korona, tagdíjhátralékban 240 kor. és készpénzben 252:92 korona, összesen tehát 2092:30 korona pénztári vagyona volt. Az 1906. évi összes bevétel 3417:99 korona, az összes kiadás pedig 3165:07 korona volt.

A 600 kor. 1906. évi könyvtári államsegélyből, melyhez 274:11 korona előző évi maradvány járul, 844 korona számoltatott el.

Az egyesület belételeiben az a változás történt, hogy a városból hivatali áthelyezés következtében eltávozott *Gaál* Lajos titkár és *Myskovszky* Ernő múzeumi őr tisztje ideiglenesen *Schönherr* Sándorra ruháztatott, kinek legsürgősebb feladatává a könyvtárnak az új helyiségben való felállítása és szakszerű rendezése tétetett, mely munkalat jelenleg már előhaladott stádiumban van.

Nagyenyeden a Bethlen-főiskola gyűjteményei közül a könyvtár ajándék útján 170, a 600 koronát kitevő államsegélyből vétel útján 43, egyéb vétel és csere útján 864, összesen 1077 darabbal gyarapodott.

A könyvtárban hetenként három nyitási napon 51 látogató 862 darabot használt, kikölcsönözött 947 téritvényre 1786 db.

Nagykárolyban a vármegyei múzeum és könyvtár ezidőszertint rendezés alatt áll s mint ilyen a lefolyt évben nyilvános jellegű működést még ki nem fejthetett. Részletes tájékoztatást egyáltalán nem kapott a főfelügyelőség e munkalatok végrehajtásának eddigi eredményei felől.

Nagyváradon a Biharmegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet gyűjteményei közül a könyvtár ajándék útján 124, vétel útján 50, összesen 174 darabbal gyarapodott.

A könyvtár törzsanyagának állománya 5461 darab.

Az egyesületi könyvtár kapcsán megemlékezünk ama nagyjelentőségű s a Szigligeti-társaság kebeléből kiindult kulturális mozgalomról, mely egy, a város igényeit mindenben kielégítendő közkönyvtár létesítését tűzte ki célul. A főfelügyelőség készséggel karolta fel az eszmét s annak megvalósítása érdekében konkrét választ kérő átirattal kereste meg a városi tanácsot; átiratára azonban válasz nem érkezett.

Nyíregyházán Szabolcs várm. múzeuma és könyvtára nyilvános működéséről, gyarapodásáról közelebbi adatok híján, nincs módunkban részletesebb ismertetést közölhetni.

Nyitrán a vármegyei múzeum vezetőinek tevékenységét részben a lefolyt évben is a felosztatott turóczszenzmártoni Maticza Szlovenszka könyvtári anyagának rendezése vette igénybe.

A rendezési munkálatok befejeztetvén, a főfelügyelőség a beszolgáltatott czédulakatalógus s kiküldötte: dr. *Melich* János jelentése nyomán tájékozódott a könyvanyag természetéről s ennek kapcsán arról is, mivel volnának pótlandók ama könyvek, melyek a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára számára kiválasztatván, Nyitráról Budapestre szállíttatnak. A főfelügyelőség akként határozott, hogy az elhunyt *Acsády* Ignác történettudós hagyatékából megszerzett becses és szakszerűen rendezett könyvtárt fogja állami letétként a múzeumnak adományozni.

Az 1906. évben a könyvtár ajándék útján 33, az államsegélyből vétel útján 70, összesen 103 darabbal gyarapodott, mi 498·20 kor. költséget okozott. A könyvtári törzsállomány 11.606 darab. Rendelkezésre állott 500 kor. könyvtári államsegély. A múzeum könyvtára, melynek gondozása a nyitrai kegyesrendi főgimnázium igazgatójára van bízva, a nyilvános használatnak még nem volt átadva.

Pápán az ev. ref. főiskola könyvtára a lefolyt évben is minden fennakadás nélkül s mint az alábbi statisztikai adatok igazolják, szép eredménnyel szolgálta a helyi társadalom szellemi szükségleteit. Gyarapodás ajándék útján 419, az államsegélyből vétel útján 3, egyéb vétel és csere útján 481, összesen 903 darab. A könyvtár törzsállománya 34.103 darab. Nyitási napok száma 305. Használtak az olvasóteremben 438 darabot, kikölcsönözöttet 511, térítvényre 1405 darab. Rendelkezésre állott s teljesen fel is használtatott 1500 korona államsegély.

Pécsett a városi múzeum rohamosan fejlődő gyűjteményeinek végleges elhelyezésére a lefolyt év végén kulturpalota létesítése vétetett tervbe. A város tanácsa decz. hó 14-én hivatalos beadványban jelentette a főfelügyelőségnek eme szándékát s egyben szakértő sürgős kiküldetését kérelmezte, hogy a nagyfontosságú ügy részletei is mielőbb megtárgyalhatók legyenek. Az időpont alkalmatlan voltára való tekintettel azonban eme kiküldetés csakis az 1907. év folyamán vált lehetségessé.

Könyvtári czélokra maradt az 1905-iki államsegélyből 292·50 kor. és kiutalványoztatott 600 kor., tehát volt összesen 892·50 kor. Ez összegből 200 kor. tiszteletdíjakra fordított, a többi kiadás pedig még az 1905-ik évben beszerzett könyvállványok és könyvkötések vételára között oszlott meg.

Gyarapodott pedig a könyvtár: letét útján 5 darabbal, ajándék útján 327 darabbal. Ez ajándékban nagyobb számmal szerepelnek az ügyészség által beszolgáltatott nyomdatermékek és a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége ajándékai. Vétel 12 darab. Az összes gyarapodás 344, az egész állomány 5007 darab.

Ez a kimutatás becslésen alapszik, épp azért csak megközelítő számokat tüntet fel.

Poprádon a Magyarországi Kárpát-Egyesület múzeumának kibővítése a lefolyt évben megtörtént s ez által a gyűjtemények célszerű elrendezése, a helyiségek átalakítása is foganatosítható volt.

A gyűjtemények közül a könyvtár ajándék útján 318, az államsegélyből vétel útján 22, összesen 340 darabbal gyarapodott.

Rendelkezésre állott 500 korona könyvtári államsegély. Felhasználtatott összesen 488·97 korona.

A könyvtár törzsanyagának állománya 4525 darab volt.

A könyvtár rendezés alatt lévén, csak kölcsönzés útján adatott ki 100 térítvényre 160 darab.

Pozsonyban a városi közkönyvtárnak a városban levő többi kulturális gyűjteménnyel egy épületben való végleges elhelyezésének terve ez évben fokozott mértékben foglalkoztatta a főfelügyelőséget, végleges megállapodásra azonban csak annyiban jutott, hogy elhatározás történt az építkezési terveknek országos pályázat útján leendő beszerzésére vonatkozólag.

Fontosabb jelentőségű esemény a könyvtár beléletében a Czimjegyzék elkészülte, mely 22 nyomtatott ivnyi terjedelemben már megjelent s a gyűjteménynek 1906. február közepéig beérkezett ama körülbelül 12.000 kötetét foglalja magában, melynek feldolgozását a helyi viszonyok megengedték.

A könyvtár a lefolyt évben ajándék útján 1346, az államsegélyből vétel útján 257, egyéb vétel és csere útján 278, összesen 1881 darabbal gyarapodott. Törzsanyagának állománya 13.384 db. Rendelkezésre állott az 1905. évi 1303·06 korona maradvánnyal együtt 2184·58 korona államsegély, melyből 1122·22 korona felhasználatlanul 1907-re vitetett át.

A nyitási idő 273 egész és 43 félnap volt, mely idő alatt 479 látogató az olvasóteremben használt 3231 darabot és kiköl-

csönöztek 3355 korona óvadék mellett 359, térítvényre 538, 31 egyszerű térítvényre pedig 42, összesen 580 darabot. A használt anyag összesen 3811 darab.

A *pozsonyi Orvos- és Természettudományi Egylet*, vidéki hasonló intézményeink között munkásságával a lefolyt évben is kiváló helyet biztosított magának. Tudományos törekvéseit nemcsak Pozsonyra terjeszti ki, hanem állandó összeköttetést tart fenn a külfölddel is s mint ilyen muzeumát kiváló figyelemmel gondozza és fejleszti. Könyvtára, mely állami segélyben nem részesül 11.402 darabot tartalmazott. Ez anyagból 261 darabot használtak.

Rimaszombatban a gömörmegyei múzeum gyűjteményei a lefolyt évben kedvezőbb elhelyezést nyertek s így a czélszerű berendezkedés kérdése került napirendre. A főfelügyelőség méltányolva a múzeum vezetőségének példás buzgalmát, törekvéseit s a kulturális hivatás betöltésére alkalmas gyűjtemények múzeális értékét, kilátásba helyezte, hogy a megfelelő bebútorozás költségének fedezéséhez hajlandó a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál államsegélyt javaslatba hozni.

A gyűjtemények közül a könyvtár ajándék és hagyomány útján 6350 darabbal gyarapodott.

Ebből is látható, hogy a múzeum vezetősége megtalálta az utat és módot a nagyközönség érdeklődésének és áldozatkésztségének felkeltésére. A könyvtár törzsanyagának állománya 15.074 darab.

A könyvtárban 1304 darab könyvet, illetve levéltári anyagot használtak.

Selmeczbányán a városi könyvtár ajándék útján 88, az államsegélyből vétel útján 65, összesen 153 darabbal gyarapodott. Vételre 500 kor. államsegély állt rendelkezésre.

A könyvtár törzsállománya volt az 1906. év végén 2286 darab.

Az olvasóteremben 70 látogató 1050 darabot használt, 2585 térítvényre pedig 3571 darab kölcsönöztetett ki. A használt anyag összesen 4621 darab.

Sepsiszentgyörgyön a Székely Nemzeti Múzeum vezetősége lelkiismeretes buzgalommal fáradoz ügyeinek előbbrevitelén. A legfontosabb s már évek óta húzódó kérdés: az építkezés ügye a lefolyt évben sem volt véglegesen megoldható, mert a már kész

építkezési tervekben behatóbb vizsgálat után lényeges tévedések és számítási, költségvetési hibák találtak.

A múzeum gyűjteményei közül a könyvtár ajándék útján 964, az államsegélyből vétel útján 157, egyéb vétel és csere útján 34, összesen 1155 darabbal gyarapodott.

Vételre 600 korona államsegély állt rendelkezésre.

A könyvtár törzsanyagának állománya 40.533 darab.

Szabadkán a helybeli Közkönyvtár és Múzeum-Egyesület a lefolyt évben feloszolván, gyűjteményei városi tulajdonba kerültek. Az új helyzetnek megfelelőleg történt s a múzeális ügyekre vonatkozó mozzanatokról a főfelügyelőség a városhoz intézett sürgető felhívásaira sem nyervén választ, eme közgyűjtemény állapotáról részletesebb ismertetést ez alkalommal nem adhatunk.

Szamosújvárott az Örmény Múzeum-Egyesülettől részletes jelentés nem érkezvén a főfelügyelőséghez, az 1906. évben végzett munkásságáról bővebb tájékoztatást adni nincs módunkban.

Szatomáron a Kölcey-kör lefolyt évi munkásságában s illetve belső életében a legnevezetesebb mozzanat az, hogy a múzeum s annak keretében a könyvtár megnyugtató irányban örvend a látogatottságnak.

A gyűjtemények közül a könyvtár ajándék útján 246, egyéb letét útján 27, az államsegélyből vétel útján 6, egyéb vétel és csere útján 120, összesen 399 darabbal gyarapodott. Vételre az államsegélyből 500 korona állt rendelkezésre.

A könyvtár törzsanyagának állománya 2445 darab.

A könyvtárnál 84 nyitási napon 206 térítvényre 492 darabot kölcsönöztek ki.

Szegeden a Somogyi-könyvtár és városi múzeum a lefolyt évben is rendezett viszonyok között, céltudatos munkássággal töltötte be nemes hivatását.

A könyvtár gyarapodása ajándék útján 845, állami letét útján 4126, az államsegélyből vétel útján 168, egyéb vétel és csere útján 534, összesen 5673 darab volt.

Könyvtári czélokra ez évben 2000 korona államsegély folyósítottatott.

A könyvtár törzsanyagának állománya 69.078 darab.

Használt a könyvtárban 232 nyitási napon 11.137 látogató 12.668 darabot.

Szegszárdon a tolnavármegyei múzeum épületének javítási, átalakítási és belső berendezési munkálatai befejeztetvén, a múzeumi gyűjteményeknek részben való új elrendezése a főfelügyelőség kívánalmainak megfelelőleg eszközöltetett.

Vételre fordított az államsegélyből 1495·99 korona.

A könyvtár törzsanyagának állománya, mely részben még rendezetlen, 2841 darab.

A könyvtári czelokra 1906-ban folyósított 600 korona rendes és 1480·60 korona rendkívüli államsegély teljes összegében felhasználtatott.

A könyvtárból, mely rendes használatnak nincs átadva, kikölesönöztek öt téritvényre 16 darabot.

Szombathelyen a Vasvármegyei Kultur-Egyesület múzeumának építkezése a lefolyt évben közel jutott a végleges befejezéshez.

A gyűjtemények közül a könyvtár 191 kötettel és 10 füzettel gyarapodott. Törzsanyagának állománya 7779 darab, melyből 162 kikölesönző 5624 darabot használt.

Temesvárott a helyi közgyűjtemények befogadására emelendő kultur-palota felépítésének ügyében a városi tanács részéről legújabbán amaz elhatározás történt, hogy tekintettel egyéb sürgős kiadásaira, az építkezést egyelőre elodázni kénytelen, de biztos kilátásba helyezi, hogy a kérdés legkésőbbben az 1910. év folyamán végleges megoldást nyer.

A kulturpalotában elhelyezendő gyűjtemények közül *a városi könyvtár* ez évben működésének harmadik évébe lépett, mely év egyszersmind meghozta a könyvtárnak a teljes intézeti kialakításhoz szükséges amaz előfeltételeket, melyek az akadálytalan és sikeres működést biztosítandják.

A könyvtári bizottság megalakulásával összefüggőleg megalkottatott a könyvtár szervezeti és ügyviteli szabályzata is és tervbe vétetett *Bellai* József könyvtárigazgatónak a városnál eddig viselt állásától való felmentése a célból, hogy tevékenységét teljesen a könyvtár ügyének szentelhesse.

Az intézmény nagyobbarányú kifejlődésére kétségtelenül hatalmas befolyással lesz a 25.000 koronás nagy államsegély, mely részletes felhasználási tervzet alapján könyvtári beszerzésekre fog fordíttatni. E nagyobbbszabású munkálat jelenleg előrehaladott stádiumban van.

Dr. *Bászel* Aurél 3692 kötetnyi könyvtárának megvásárlása az 1905. évi s illetve 1906. évi államsegély terhére 2114 koronáért megtörtént.

A könyvtárban végzett munka az év folyamán az olvasó- és könyvkikölcsönző közönség kiszolgálása mellett főképen katalogizálásra fordított.

A könyvtárlátogatók száma 2721 volt, a használt anyag 4502 darab.

A könyvtár gyarapodása letét útján 379, az államsegélyből vétel útján 4078, egyéb vétel útján 677, összesen 5134 darab. Törzsanyagának állománya 52.714 darab.

Az államsegélyből 1907-re felhasználatlanul 22.886 korona hozatott át.

Verseczen a városi múzeum és könyvtár elhelyezésének ügyében a lefolyt évben az utolsó lépések tétettek meg arra, hogy e régóta húzódó kérdés megnyugtató megoldást nyerjen. Az e célra felajánlott épület átalakítási tervei a főfelügyelőség által megfelelően módosítván, a munkálatok foganatosítása az 1907. év folyamán akadálytalanul megtörténhetik.

A gyűjtemények közül a könyvtár ajándék útján 553, az államsegélyből vétel útján 55, egyéb vétel és csere útján 515, összesen 1123 darabbal gyarapodott. A könyvtár törzsanyagának állománya 21.094 darab. Rendelkezésre állott 500 korona államsegély, mely teljesen felhasználtatott.

A könyvtárt 94 nyitási napon használták; kikölcsönzötetett 306 olvasónak 3165 darab.

Zombor sz. kir. város könyvtáregyesületének könyvtára a lefolyt évben először részesült állami segélyben, mely teljes összegében az igen tekintélyes anyagú könyvtár rendezési munkálatainak költségeire fordított. A rendezést *Roediger* Alajos főgimnáziumi tanár végezte és be is fejezte. Az 1906. évi gyarapodás: 3 kötet adomány és az egyesület vagyonából 163.15 koronán eszközölt vételből eredő 60, összesen 63 kötet. A könyvtár törzsanyagának állománya 31.413 darab, melyből 34 látogató 62 darabot használt. Katalógusok és kezelési szabályzatok eladásából 78.20 korona folyt be.

A felsorolt adatok összegezésével a következő képet nyerjük a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó könyvtárak felől:

